

**ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ ЗА 2019 ГОДИНА
И ИЗВЕШТАЈ НА РЕВИЗОРИТЕ**

НА

Друштво за инвестиции НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРУП АД ТЕТОВО

СОДРЖИНА:

ИЗВЕШТАЈ НА РЕВИЗОРИТЕ

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

Извештај за сеопфатна добивка	2019 година
Извештај за финансиската состојба на ден 31 декември	2019 година
Извештај за готовинските текови за	2019 година
Извештај за промените на главнината за	2019 година
Белешки кон финансиските извештаи	
Годишна сметка за	2019 година
Годишен извештај за работењето за	2019 година

**ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ ДО
АКЦИОНЕРИТЕ НА НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРУП АД Тетово**

Извештај за финансиските извештаи

На ваше барање извршивме ревизија на поединечните финансиски извештаи на Друштво за инвестиции НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРУП АД Тетово, кои што го вклучуваат Извештај за финансиската состојба заклучно со 31 декември 2019, Извештај за сеопфатна добивка за периодот, Извештај за промени во главнината и Извештајот за парични текови за годината која завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија, и за интерната контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиски извештаи кои што се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Законот за ревизија и Меѓународните стандарди за ревизија прифатени и објавени во Службен Весник на Република Македонија (79/2010). Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвување и објективното презентирање на финансиските извештаи на друштвото за да обликува ревизорски постапки коишто се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на друштвото. Ревизијата исто така вклучува оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази кои што ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење со резерва.

**ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ ДО
АКЦИОНЕРИТЕ НА НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРОУП АД Тетово - продолжение****Основа за мислење со резерва**

Како што е обелоденето во белешката 22 од финансиските извештаи Друштвото на Годишното Собрание на акционери од 02.07.2019 година донело Одлука за дополнителни доплати на средства во износ од 152.252.843,27 денари што е еквивалент на 2.474.516,76 евра. По усогласување на состојбата со единствениот акционер Нормак Инвестмент Гроуп АС Норвешка усогласениот износ евидентиран во сметководството на друштвото изнесува 142.993.220,00 денари што е еквивалент на 2.325.094,00 евра, разликата помеѓу усогласениот износ и износот по Одлуката на собранието на акционери од 02.07.2019 година, на крајот од годината е евидентирана како приходи од отпис на обврски. До денот на изготвување на овој ревизорски извештај од страна на друштвото на нас не ни беше доставена корегирана одлука за дополнителни доплати врз основа на усогласените состојби, како и доказ за спроведување на одлуката во евиденцијата на Народна Банка на Република Северна Македонија, следствено ние не можевме да утврдиме дали некои корекции на овие износи би биле неопходни.

Мислење со резерва

Според наше мислење, освен за можните ефекти од прашањето на кое се укажува во пасусот Основа за мислење со резерва, финансиските извештаи ја презентираат објективно, од сите материјални аспекти финансиската состојба на Друштво за инвестиции НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРОУП АД Тетово, заклучно со 31 декември 2019 година, како и неговата финансиска успешност и неговите парични текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Менаџментот на друштвото е исто така одговорен за подготвување на годишниот извештај за работа во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва.

Наша одговорност во согласност со Законот за ревизија е да изразиме мислење во врска со конзистентноста на годишниот извештај за работа со годишната сметка и финансиските извештаи. Нашата работа во однос на годишниот извештај за работа е извршена во согласност со МСР 720 и е ограничена на известување дали историските финансиски информации прикажани во годишниот извештај за работа се конзистентни со годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи.

Финансиските информации во годишниот извештај за работа се конзистентни, во сите материјални аспекти, со годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Друштво за инвестиции НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРОУП АД Тетово за годината што заврши на 31 декември 2019 година.

Тетово 27.05.2020

Овластен ревизор

Душко Апостоловски

БЕНД Ревизија и консалтинг ДОО Тетово

Управител Душко Апостоловски

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ ЗА 2019

НА

**Друштво за инвестиции НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРОУП АД
ТЕТОВО**

СОДРЖИНА:

Страна

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

Извештај за сеопфатна добивка за	2019 година	2
Извештај за финансиската состојба на ден 31 декември	2019 година	3
Извештај за паричните текови за	2019 година	4
Извештај за промените на главнината за	2019 година	5
Белешки кон финансиските извештаи		6-30

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА ЗА ПЕРИОДОТ
За годината што завршува на 31, Декември 2019 и 2018 (во 000 денари)

Позиција	број на белешка	Износ Тековна година	Износ Претходна година
ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО		56.536	44.211
Приходи од продажба	4	54.467	44.211
Останати приходи	5	2.068	-
РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО		(25.273)	(21.598)
Трошоци од работењето	7	(727)	(595)
Услуги со карактер на материјални трошоци	8	(3.839)	(2.012)
Останати оперативни расходи	11	(4.468)	(3.974)
Трошоци од вработените	9	(3.694)	(2.575)
Амортизација на материјалните и нематеријалните средства	10	(12.497)	(12.441)
Останати трошоци од работењето	12	(48)	-
ФИНАНСИСКИ ПРИХОДИ		269	5
Останати финансиски приходи	6	269	5
ФИНАНСИСКИ РАСХОДИ		(8.396)	(12.107)
Расходи по основ на камати од работење со неповрзани друштво	13	(8.396)	(12.107)
Добивка пред оданочување		23.136	10.511
Данок на добивка		(1.813)	(1.051)
НЕТО ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА		21.323	9.460

27.05.2020

Извршен Директор

Сметководител

Белешките кон финансиските извештаи се интегрален дел од финансиските извештаи и треба да се читаат во врска со истите

НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРУП АД - ТЕТОВО

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ И БЕЛЕШКИ ЗА 2019 ГОДИНА

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА НА КРАЈОТ НА ПЕРИОДОТ на 31 Декември 2019 и 2018 (во 000 денари)

Позиција	Број на белешка	Износ	
		Тековна година	Претходна година
АКТИВА:			
НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА		472.285	480.626
НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	14	471.984	480.037
МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	15	301	589
ТЕКОВНИ СРЕДСТВА		9.295	3.235
ЗАЛИХИ	16	107	99
КРАТКОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА		9.175	2.497
Побарувања од купувачи	19	8.403	1.318
Побарувања за дадени аванси на добавувачи	17	369	369
Побарувања од државата по основ на даноци, придонеси, царина, акцизи и за останати давачки кон државата (претплати)	20	402	791
Побарувања од вработените	21	-	18
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ		13	639
Парични средства	18	13	639
ВКУПНА АКТИВА: СРЕДСТВА		481.580	483.861
ПАСИВА:			
ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ		306.094	141.777
ОСНОВНА ГЛАВНИНА	пг	136.775	136.775
РЕЗЕРВИ		147.996	-
Останати резерви	пг	147.996	-
ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА (-)	пг	-	4.458
ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ОБВРСКИ	бу	21.323	9.460
ДОЛГОРОЧНИ ОБВРСКИ	22	172.350	342.084
КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ		167.028	339.455
		5.322	2.629
Обврски спрема добавувачи	23	3.859	1.563
Обврски кон вработените	25	179	-
Тековни даночни обврски	24	1.269	1.051
Обврски по заеми и кредити	26	15	15
ОДЛОЖЕНО ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ НА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ (ПВР)	27	3.136	-
ВКУПНА ПАСИВА: ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ И ОБВРСКИ		481.580	483.861

27.05.2020

Извршен Директор

Сметководител

Белешките кон финансиските извештаи се интегрален дел од финансиските извештаи и треба да се читаат во врска со истите

НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРУП АД - ТЕТОВО

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ И БЕЛЕШКИ ЗА 2019 ГОДИНА

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ ЗА ПЕРИОДОТ за годината која завршува на 31,12,2019 и 31,12,2018 (во 000 денари)

Позиција	Тековна година	Претходна година
Готовински текови од деловни активности	32.963	4.196
Нето добивка/загуба	21.323	9.460
Амортизација	12.497	12.441
Промени - Зголемување/намалување на :		
Залихи	(8)	7
Побарувања од купувачи	(7.085)	(800)
Побарувања од државата по основ на даноци, придонеси, царина, акцизи и за останати давачки кон државата (претплати)	389	1.700
Побарувања од вработените	18	(18)
Побарувања по дадени заеми	-	41
Обврски спрема добавувачи	2.296	(19.166)
Обврски за даноци и придонеси на плата и на надомести за плата	-	(64)
Обврски кон вработените	179	(132)
Тековни даночни обврски	217	728
Обврски по заеми и кредити	-	15
Останати финансиски обврски	-	(15)
ПВР	3.136	-
Готовински текови од инвестициони активности	(4.156)	(19.499)
Директни набавки на нематеријални и материјални средства	(11.300)	(19.745)
Продажба и расход на материјални и нематеријални средства	7.145	246
Готовински текови од финансиски активности	(29.434)	8.769
Зголемување на капиталот	142.993	133.700
Зголемување/намалување на долгорочни кредити	(172.427)	(124.931)
Зголемување/намалување на паричните средства	(626)	(6.534)
Парични средства на почеток на годината	639	7.173
Парични средства на крајот на годината	13	639

27.05.2020

Извршен Директор

Сметководител

Белешките кон финансиските извештаи се интегрален дел од финансиските извештаи и треба да се читаат во врска со истите

НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРУП АД - ТЕТОВО

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ И БЕЛЕШКИ ЗА 2019 ГОДИНА

Извештај за промена на главнината на 31.декември 2019

во 000 денари

Позиција	Основна главнина	Задржана добивка/загуба	Добивка/загуба за годината	Резерви	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2019	136.775	(4.458)	9.460	-	141.777
Промени на капиталот за 2019					
Дополнителни доплати од акционерите				142.993	142.993
Вкупна сеопфатна добивка за годината			21.323		21.323
Трансфер/пренос на задржана добивка		4.458	(9.460)	5.002	-
Состојба на 31.12.2019	136.775	-	21.323	147.996	306.094
Состојба на 1 јануари 2018	3.075	(7.364)	2.906		(1.383)
Промени на капиталот за 2018					
Издавање /објавување на акционерски капитал	133.700				133.700
Вкупна сеопфатна добивка за годината			9.460		9.460
Трансфер/пренос на задржана добивка		2.906	(2.906)		-
Состојба на 31.12.2018	136.775	(4.458)	9.460	-	141.777

На Годишното Собрание на акционери одржано на 30.12.2017 донесена е одлука за зголемување на основната главнина на Друштвото преку трансформација на заем во влог, со издавање на акции од втора емисија по пат на приватна понуда. Според одлуката, Друштвото ќе издаде 43.494 обични акции, по номинална вредност од 50 ЕУР, односно со вкупна номинална вредност од 2.174.700 ЕУР. На 12.02.2018 година е донесено Решение Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија за давање одобрение за издавање на долгорочни хартии од вредност по пат на приватна понуда согласно одлуката за зголемување на основната главнина на Друштвото преку трансформација на заем во влог. Постапката за упис на Одлуката за зголемувањето на основната главница пред Централниот регистар на Република Македонија е завршена на 05.04.2018 со што запишаната основна главнина изнесува 2,224,700,00 ЕУР.

Друштвото на Собранието на акционери на 02.07.2019 година донело Одлука за дополнителни доплати на средства во износ од 152.252.843,27 денари што е еквивалент на 2.474.516,76 евра. По усогласување на износот на дополнителни доплати со единствениот акционер Нормак Инвестмент Груп АС Норвешка е прецизирано дека износот на дополнителни доплати изнесува 142.993.220,00 денари или 2.325.094,00 евра кои се евидентирани како дополнителни доплати на акционерите.

27.05.2020

Извршен Директор

Сметководител

Белешките кон финансиските извештаи се интегрален дел од финансиските извештаи и треба да се читаат во врска со истите

1. ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА ДРУШТВОТО

Назив : Друштво за инвестиции НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРОУП АД Тетово

Дејност и вработени:

Друштво за инвестиции НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРОУП АД Тетово регистрирано според решение на Централен регистар на РМ на 02.01.2013 година првично како ДООЕЛ и е еден од капацитетите во Република Македонија за Изградба на други објекти од нискоградба, неспоменати на друго место според Главна шифра 42.99.

Согласно тековната состојба на 14.03.2013 година запишаната основна главнина изнесува 5000 евра во неуплатен паричен влог .

Согласно одлуките за преобразба на Друштвото од ДООЕЛ во АД е извршена уплата од страна на НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРОУП АД ул. БАДЕВЕЛЕН Бр. 12 ЛАНГУСУНД БАМБЛЕ , НОРВЕШКА со ЕМБС Бр. 2012 0009 1451 38 согласно со Извештај за наплата од странство од Про Кредит Банка АД од 20.03.2013 година износ од 50.000,00 евра за 1000 акции со номинална вредност од 50 евра. Согласно со овие одлуки е извршена преобразба на Друштвото од ДООЕЛ во АД.

Просечен број на вработени во 2019 година: 5 (2018:4)

Седиште:

Седиштето на друштвото се наоѓа на СКОПСКИ ПАТ бр.1 – ТИРЗ, Тетово.

Матичен број: 6839614

Дејност: 42.99 Изградба на други објекти од нискоградба, неспоменати на друго место

Основачи и одговорност:

Основач на друштвото согласно решението за регистрација е:

Со првичната регистрација на друштвото основач е НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРОУП АД, Norway PwCAccounting, DronningEufemias gate 8 0191 Осло, НОРВЕШКА со ЕМБС Бр. 2012 0009 1451 38 со 5000,00 евра.

Овластувањето и одговорноста на друштвото во правниот промет со трети лица е неограничено и за обврските одговара со целиот свој имот.

На Годишното Собрание на акционери одржано на 30.12.2017 донесена е одлука за зголемување на основната главнина на Друштвото преку трансформација на заем во влог, со издавање на акции од втора емисија по пат на приватна понуда. Според одлуката, Друштвото ќе издаде 43.494 обични акции, по номинална вредност од 50 ЕУР, односно со вкупна номинална вредност од 2.174.700 ЕУР. На 12.02.2018 година е донесено Решение Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија за давање одобрение за издавање на долгорочни хартии од вредност по пат на приватна понуда согласно одлуката за зголемување на основната главнина на Друштвото преку трансформација на заем во влог. Постапката за упис на Одлуката за зголемувањето на основната главница пред Централниот регистар на Република Македонија е завршена на 05.04.2018 со што запишаната основна главнина изнесува 2,224,700,00 ЕУР.

Лице овластено за застапување:

Арбен Халили - Генерален директор и Извршен член на Одборот на директори.

Неизвршни членови на Одборот на директори на 31.12.2019 година се Аки Етеми-Претседател на Одбор на директори и Бесим Зекири- независен член.

Останато: Врз основа на Договор за Солемнизација на јавно приватно партнерство ОДУ бр. 69/13 помеѓу Влада на Република Македонија како основач на Технолошко индустриска развојна зона Тетово и Друштво за инвестиции НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРУП АД Тетово е склучено јавно приватно партнерство со времетраење од 96 години со обврска за плаќање на концесиски надоместок во % од нето профитот кој приватниот партнер треба да го плаќа по истек на десет години по ефективниот датум.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

2. Основа за составување на финансиските извештаи

2.1. Основ за подготовка на финансиските извештаи

Финансиските извештаи, дадени на страниците од 2 до 5 и објаснувачките белешки кон нив, се составени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) објавени во Република Македонија во Правилникот за сметководство (во понатамошниот текст сметководствени стандарди прифатени во Република Македонија). Се бара финансиските извештаи составени според важечките прописи да ја одразуваат примената на целокупните (деталните) прописи што се однесуваат на примената на сметководствените принципи. Во извесни случаи претпријатието може да изврши избор на одредена сметководствена политика во рамките на пропишаните сметководствени политики; во други случаи претпријатието може самостојно да одлучува дали, или нема да ја примени пропишаната сметководствена политика.

Менаџментот конзистентно ги применува одобрените сметководствени политики во соодветните пресметковни периоди.

Финансиските извештаи за годините кои завршуваат на 31 декември 2019 и 2018 година на Друштвото ги презентираат финансиската состојба, резултатите од работењето, паричните текови и промените на капиталот на сите организациони единици на територијата на Република Македонија.

Финансиските извештаи се подготвени со состојба на и за годините кои завршуваат на 31 декември 2019 и 2018 година. Тековните и споредбените податоци во финансиските извештаи се дадени во илјади денари (000 МКД). Онаму каде што е потребно, споредбените податоци се прилагодени и усогласени со цел да одговараат на извршената презентација во тековната година. Денарот претставува официјална известувачка валута на Друштвото. Сите други трансакции во валута различна од официјалната се сметаат за трансакции во странска валута.

Финансиските извештаи за друштвото се поединечни.

2.2. Основни сметководствени методи

Финансиските извештаи се составени врз основа на методот на набавна вредност, освен за недвижностите, постројките и опремата (НПО) и нивната амортизација, кај кои се вршени корекции во минатите години врз основа на принципот на ревалоризација со примена на унифицирани коефициенти на пораст на цените на производителите на индустриски производи, кои ги објавува Државниот завод за статистика на Република Македонија и за вложувањата расположливи за продажба кои се признаени според нивната објективна (пазарна) вредност.

2.3. Користење на проценки и расудувања

При подготвувањето на овие финансиски извештаи Друштвото применува одредени сметководствени проценки. Одредени ставки во финансиските извештаи кои неможат прецизно да се измерат се проценуваат. Процесот на проценување вклучува расудувања засновани на последните расположливи информации.

Проценки се употребуваат при проценување на корисниот век на употреба на средствата, објективната вредност на побарувањата односно нивната ненаплатливост, застареноста на залихите, објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба и сл.

Во текот на периодите одредени проценки може да се ревидираат доколку се случат промени во врска со околностите на коишто била засновата проценката или како резултат на нови информации, поголемо искуство или последователни случувања.

Ефектите од промените во сметководствените проценки се вклучуваат во утврдувањето на нето добивката или загубата во периодот на промената и или во идните периоди доколку промената влијае и на двете.

2.4. Континуитет во работењето

Финансиските извештаи се изготвени врз основа на претпоставката за континуитет во работењето односно дека друштвото ќе продолжи да работи во догледна иднина. Друштвото нема намера, ниту потреба да го ликвидира или материјално да го ограничи опсегот на своето работење.

3. Основни сметководствени политики

Основните сметководствени политики и проценки користени при составувањето на овие финансиски извештаи се дадени подолу.

Основните сметководствени политики применети при составувањето на финансиските извештаи, се конзистентни со оние применети при составувањето на финансиските извештаи за 2018 година, доколку поинаку не е наведено во натамошниот текст.

Изготвувањето на финансиските извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија бара од раководството на Друштвото употреба на проценки и претпоставки кои влијаат на прикажаните износи на средствата и обврските и обелоденувањето на неизвесни средства и обврски на денот на финансиските извештаи, како и на приходите и трошоците во извештајниот период. Овие проценки и претпоставки се засновани на информациите достапни на датумот на изготвување на Извештајот за финансиската

состојба. Овие проценки се разгледуваат периодично и промените во проценките се прикажуваат во периодите во кои истите стануваат познати.

Најзначајната употреба на расудувањата и проценки, кои се обелоденети во прегледот на значајните сметководствени политики и соодветни објаснувачки белешки се однесуваат на обезвреднување на финансиските и нефинансиските средства, финансиските обврски и проценката за резервирања за судски спорови.

Споредливите износи ги претставуваат ревидираните финансиски извештаи за годината која завршува на 31 декември 2018 година.

3.1. Приходи

Во согласност со прописите, приходите од работењето и останатите соодветни приходи се искажани по фактурна вредност, во моментот на нивното настанување. Ова значи дека приходите се мерат по објективна вредност на добиениот надоместок или побарувањето. Приходите се признаваат ако истовремено пораснат средствата или се намалат обврските.

3.1.1. Приходите од продажба на производи и услуги

Приходите од продажба на производи и стоки се мерат по објективната вредност на примените средства или побарувања, намален за враќање на стоките, трговските попусти и количинските работи.

Приходот се признава во билансот на успех кога:

- На купувачот се пренесени значајни ризици и користи од сопственоста над производите;
- Друштвото не задржува, ниту трајно управување, ниту контрола над производите;
- Износот на приходите може веродостојно да се измери;
- Е веројатно дека продадените производи ќе се наплатат односно кога веројатно е дека економските користи ќе дојдат како прилив на друштвото
- Трошоците кои настанале или кои ќе настанат во врска со трансакцијата може со сигурност да се измерат и соодветен доказ за трансакцијата постои.

3.1.2. Исправка на побарувањата на товар на трошоците

За реализацијата од претходните пресметковни периоди и за онаа која во тековниот пресметковен период е пресметана во корист на приходите се врши исправка на побарувањата на товар на трошоците.

3.1.3. Приходите од продажба на кредит

Приходите од продажба на кредит се признаваат во целост во корист на вкупниот приход во периодот во кој испораката е извршена.

3.1.4. Останатите приходи

Останатите приходи претставуваат приходи кои не потекнуваат од основната дејност на Друштвото.

3.1.5. Приходи од финансирање

Приходите од финансирање кои се пресметани до датата на билансот на состојба, се искажуваат како приходи во годината на која се однесуваат, независно дали се наплатени. Тие се состојат од приходи од дивиденди, капитални добивки од продажба на хартии од вредност, приходи од камати и курсни разлики.

Дивидендите се признаваат како приходи кога ќе се утврди правото за примање на истата. Каматите се признаваат на пресметковна основа за периодот за кои се однесуваат.

3.2. Расходи

3.2.1. Трошоци на реализација и расходи

Трошоците на реализација ги содржат сите трошоци кои се настанати во текот на годината и кои се директно поврзани со остварената реализација (приход под точка 3.1.), и нивната висина е зависна од висината на реализацијата.

Трошоците се признаваат во зависност од степенот на извршување на датумот на сочинување на билансот.

Општи, административни и трошоци на продажба ги содржат сите трошоци кои се настанати во текот на годината и кои не се директно поврзани со остварената реализација, што значи дека нивната висина е независна од висината на реализацијата.

Друштвото се придржува до следните критериуми при признавање на расходите :

- Расходите имаат за последица намалување на средствата или зголемување на обврските, што е возможно да се измери со сигурност;
- Расходите имат директна поврзаност со настанатите трошоци и посебните позиции на приходите;
- Кога се очекува остварување на приходите во повеќе идни пресметковни периоди, тогаш признавање на расходите се извршува со постапка на разумна алокација на пресметковни периоди;
- Расходот веднаш се признава во пресметковниот период кога издатокот не остварува идни економски користи, а нема услови да се признае како позиција на активата во билансот
- Расходот веднаш се признава во пресметковниот период и тогаш кога настанало обврска, а нема услови да се признае како позиција на активата.

3.2.2. Расходи од финансирање

Расходите од финансирање кои се пресметани до датата на билансот на состојба, се искажуваат како расходи во годината на која се однесуваат, независно дали се платени. Тие се состојат од расходи од камати, провизии и курсни разлики. Каматите се признаваат како расходи согласно на временскиот период за кои се однесуваат.

Ентитетот ги капитализира трошоците за позајмување кои можат да се припишат на стекнувањето, изградбата или производството на средство кое се квалификува, како дел од набавната вредност на тоа средство. Овие трошоци се капитализираат како дел од набавната вредност на одредено средство кога е веројатно дека тие ќе резултираат во идни економски користи за ентитетот и дека таквите трошоци ќе можат веродостојно да се измерат.

3.2.3. Пресметување на средства за плаќање и сметководствен третман на курсните разлики

Деловните промени во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на деловната промена. Сите монетарни средства и обврски искажани во странска валута се превреднуваат во денари според средниот курс важечки на денот на билансот на состојбата.

Позитивните и негативните курсни разлики што настанале со пресметка на побарувањата и обврските во странски средства за плаќање во нивната денарска противвредност се искажани во билансот на успех како приходи, односно расходи во годината на која се однесуваат.

Официјалните девизни курсеви користени за конверзија во денар на ставките од Извештајот за финансиска состојба искажани во странска валута на 31 декември 2019 и 2018 година се како следи:

	2019	2018
ЕУР	61.4856	61.4950
УСД	54.9518	53.6887
ГБП	72.1577	68.1234

3.2.4. Данок на добивка (тековен и одложен)

Данокот од добивка се состои од тековен и одложен данок. Данокот од добивка се признава во билансот на успех на Друштвото. Тековниот данок од добивка се пресметува согласно одредбите на релевантните законски прописи во Република Македонија. Даночната основа за пресметување на данокот на добивка претставува износот на добивката која се утврдува во даночниот биланс. Основата за пресметување на данокот на добивка се утврдува како разлика меѓу вкупните приходи и вкупните расходи на даночниот обврзник во износи утврдени согласно со прописите за сметководство и сметководствените стандарди. Искажаниот финансиски резултат од билансот на успех се зголемува за непризнаените расходи и помалку утврдени приходи утврдени со законот за данок на добивка.

Данокот од добивка се пресметува со примена на важечката даночна стапка на датумот на билансот на состојба по стапка од 10% (2018: 10%).

Одложениот данок од добивка се пресметува со примена на методата на обврски за сите времни разлики кои се јавуваат на датумот на билансот на состојба како разлики помеѓу даночната основа на средствата и обврските и нивната сметководствена вредност, за целите на финансиско известување. Одложените даночни средства и обврски се мерат според важечките законски даночните стапки кои биле на сила и имаат правно дејство на датумот на билансот на состојба.

3.3. Заработувачка по акција

Друштвото ја прикажува основната заработувачка по акција од обичните акции. Пресметката на основната заработувачка по акција е направена со поделба на нето добивката за годината која им припаѓа на имателите на обични акции со пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината.

3.4. Нематеријални и материјални вложувања**3.4.1. Недвижности постројки и опрема****3.4.1.1. Општа објава**

Почетно, НПО се евидентираат по нивната набавна вредност. Набавната вредност ја чини фактурната вредност на набавените средства зголемена за сите трошоци настанати до нивното ставање во употреба. Последователно, НПО се евидентираат по нивната набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и било какво оштетување на вредноста. Во изминатиот период, Друштвото вршело законска ревалоризација на НПО на крајот од годината со примена на официјално објавените коефициенти за ревалоризација од страна на Државниот Завод за Статистика кои одговораат на општиот индекс на пораст на цени, врз нивната набавна вредност и акумулирана амортизација. Ваква ревалоризација повеќе не се пресметува и евидентира. Ефект од спроведената ревалоризација е ревалоризациона резерва во рамките на вкупниот капитал, која до 2001 година се распоредуваше сразмерно на акционерската главница, законските резерви и нераспоредената добивка, а од 2002 година повеќе не се распоредува и се евидентира и искажува издвоено во билансот на состојба.

Трошоците за тековно и инвестиционо одржување се евидентираат на товар на расходите во моментот на нивното настанување. Издатоците кои се однесуваат на реконструкции и подобрувања, кои го менуваат капацитетот или корисниот век на употреба на НПО, се додаваат на набавната вредност на тие средства.

Позитивната, односно негативната разлика настаната при продажба на НПО се книжи како капитална добивка или загуба и се искажува во рамките на останатите приходи, односно расходи.

3.4.1.2. Амортизација

Амортизацијата на НПО претставува систематска распределба на амортизирачкиот износ за време на корисниот век на употреба на средството. НПО се амортизираат поединечно, се до нивниот целосен отпис. Земјиштето и инвестициите во тек не се амортизираат.

Употребените годишни стапки на амортизација односно предвидените корисни векови на употреба на НПО за 2019 година во однос на 2018 година се следните:

	2019	2018	2019	2018
Недвижности	2.5-10 %	2.5-10 %	10-40 години	10-40
години				
Постројки и опрема	10 %	10 %	10 години	10 години
Транспортни средства	10-25 %	10-25 %	4-10 години	4-10
години				
Компјутерска опрема	25 %	25 %	4 години	4 години
Канцелариски мебел	20 %	20 %	5 години	5 години

3.4.2. Нематеријални средства

Едно средство се признава за нематеријално кога е сигурно дека субјектот го поседува истото, може да го идентификува и кое нема физичка содржина. Почетното мерење на едно нематеријално средство е според набавната вредност што ја сочинуваат трошоците за негово стекнување, а тоа се износот на исплатени парични средства или еквиваленти на парични средства во моментот на негово стекнување. Последователно, нематеријалните средства се признаваат по нивната набавна вредност намалена за акумулираната амортизација.

Признавањето на нематеријално средство се врши согласно со КТМФИ 12 точка 17 според која - Операторот треба да признае нематеријално средство до степенот до кој тој прима право (лиценца) за да изврши наплата од корисниците на јавната услуга. Правото да им наплати на корисниците на јавната услуга не е безусловно право да се примат пари бидејќи износите се неизвесни во однос на степенот до кој јавноста ќе ги користи услугите.

Амортизацијата на нематеријалните средства претставува систематска распределба на амортизирачкиот износ за време на корисниот век на употреба на средството.

3.4.3. Обезвреднување на средствата

Средствата кои имаат неограничен век на користење и не се амортизираат се предмет на годишна анализа за можноста за нивно обезвреднување. Средствата кои се амортизираат се предмет на анализа за можноста за нивно обезвреднување секогаш кога постојат услови кои укажуваат дека нивната сметководствена вредност е повисока од нивната надоместувачка вредност што покажува дека истите се обезвреднети. Загубата поради обезвреднување се евидентира за износот за кој сегашната вредност ја надминува надоместувачката вредност. Надоместувачка вредност претставува повисоката вредност од нето продажната вредност на средството намалена за трошоците за продажба и употребната вредност на средството.

3.5. Парични средства

Паричните средства се водат во билансот на состојба според номинална вредност. За целите на финансиските извештаи, паричните средства се состојат од готовина во благајни, парични средства на денарски и девизни сметки во банки, денарски депозити по видување и орочени депозити со рок на достасување до три месеци.

3.6. Побарувања по основ на продажба и останати побарувања

Побарувањата по основ на продажба ги опфаќаат сите побарувања од продажба на учиноци, евидентирани по фактурна вредност согласно издадени фактури за испорака и монтажа на производите и фактури за извршени услуги, намалени за исправката на вредност за сомнителни и спорни побарувања.

Со товарење на расходите се формираа исправка на вредноста за сите побарувања за кои се смета дека се ненаплатливи на датумот на билансот на состојба. Индикатори за ненаплатливоста на побарувањата се следните: доцнење при исплата на побарувањата, инсолвентност на купувачите, можност за ликвидација

или стечај на купувачите и друго. Сомнителните побарувања целосно се отпишуваат кога истите ќе се идентификуваат за такви.

3.7.Залихи

Залихите се искажуваат според пониската од набавната вредност и нето реализационата вредност. Набавната вредност ги вклучува сите трошоци за доведување на залихите во нивна сегашна состојба. Нето реализационата вредност е проценета пазарна вредност намалена за сите продажни, транспортни и дистрибуциони трошоци потребни за нивна продажба.

Потрошокот на сировини и материјали и стоки се води по просечни цени.

Доколку набавната вредност или цената на чинење е повисока од нето продажната вредност залихите се сведуваат на нето продажната вредност.

3.8. Вложувања во подружници

Вложувањата во подружници се евидентирани во финансиските извештаи на Друштвото според нивната набавна вредност. Вложувања во подружници се сметаат оние вложувања каде Друштвото поседува контрола над гласачката сила (над 50%) во други друштва.

3.9. Вложувања во хартии од вредност

Друштвото вложувањата ги категоризира како вложувања расположиви за продажба и вложувања кои се чуваат до доспевање. Вложувањата расположиви за продажба се оние кои се чуваат неограничен период, но може да бидат продадени во секој момент и се класифицираат како нетековни средства.

Вложувањата кои се чуваат до доспевање се состојат од вложувања во краткорочни хартии од вредност (државни записи или благајнички записи) издадени од страна на државата или Народна Банка на Република Македонија и кои Друштвото ги чува во своето портфолио до нивното доспевање заради остварување на приходи од камати.

Почетно, вложувањата се искажани по набавна вредност, односно според износот на парични средства и еквиваленти на парични средства платени за нивна набавка. Последователно, вложувањата расположливи за продажба се мерат според објективната вредност определена според последната понудена пазарна цена на истите на датумот на билансот на состојба за оние за кои има активен пазар, додека за оние вложувања за кои не постои активен пазар се мерат според нивната набавна вредност намалена за евентуално нивно оштетување (стечај или ликвидација).

Последователно, сите вложувања кои се чуваат до доспевање се признаваат според амортизирана набавна вредност користејќи ја методата на ефективна каматна стапка.

Добивките и загубите од промената на објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба се признаваат непосредно во главнината, се додека вложувањето не се продаде, наплати или на друг начин отуѓи или додека не се утврди дека е оштетено, кога кумулативната добивка, односно загуба, која била претходно признаена во главнината, ќе се вклучи во нето добивката или загубата за периодот.

3.10. Обврски спрема добавувачи

Обврските спрема добавувачи се искажуваат во висина на номиналните износи што произлегуваат од деловните трансакции. Обврските спрема добавувачи се отпишуваат по истекот на рокот на застареност или со вонпроцесно порамнување, со товарење на останатите приходи.

3.11. Обврски по кредити

Обврските по кредити се состојат од обврски по краткорочни и долгорочни кредити и се искажуваат според нивната номинална вредност. Износите на договорената камата се искажуваат во корист на останатите обврски, а на товар на расходите од финансисрање. Обврските по кредитите од странство се искажуваат според курсот на Денарот на денот на билансот на состојба, а курсните разлики се евидентираат во рамките на приходи, односно расходи од финансисрање.

3.12. Капитал

(1) Основна главнина

Основната главнина се признава во висина на номиналната вредност на издадените и уплатени акции.

(2) Откупени сопствени акции

Акциите кои се издадени од Друштвото и кои ги поседува истото се третираат како сопствени (трезорски) акции, се признаваат по нивната набавна вредност и се презентираат како намалување на капиталот на Друштвото. Сопствените акции се стекнуваат со нивно откупување на секундарниот пазар на хартии од вредност (берза) по тековни берзански цени со претходно донесени одлуки за нивно стекнување од страна на надлежните органи на управување на Друштвото. Стекнатите сопствени акции се признаваат по нивната набавна вредност во која што се вклучени и трансакционите трошоци (провизии) направени за нивното стекнување. Сопствените акции се отуѓуваат по пат на нивно повторно издавање (јавна или приватна понуда), како и со нетрговски преноси (залог и сл) согласно одредбите на Законот за хартии од вредност. Разликата што се јавува при отуѓувањето на сопствените акции помеѓу нивната набавна и продажна вредност се признава како премија на емитирани акции и се прикажува во рамките на вкупниот капитал на Друштвото.

(3) Законски резерви

Законските резерви се формираат од остварената добивка врз основа на законските одредби и со распоред на ревалоризационите резерви, а можат да се употребат за покривање на загубата. Согласно законските одредби, Друштвото е должно да издвои од добивката за тековната година минимум 5% за законски резерви, се додека резервите не достигнат 10% од основната главнина на Друштвото. Доколку износот на оваа резерва не надминува 10% од вредноста на основната главнина, истата може да биде употребена само за покривање на загуби. Доколку резервата надмине 10% од акционерскиот капитал на Друштвото, може да биде употребена за исплата на дивиденди со претходна одлука на Собранието на акционери.

(4) Ревалоризациона резерва

Ревалоризационата резерва се формира врз основа на извршената ревалоризација согласно изнесеното во точка 3.4. на овие белешки. Во согласност со законските прописи, салдото на ревалоризационата резерва по годишната пресметка се евидентира во рамките на капиталот. Оваа резерва не е предмет на распределба.

3.13. Наеми

Наемите со кои се пренесуваат на Друштвото сите ризици и користи кои произлегуваат од сопственоста на изнајменото средство се признаваат како финансиски наеми, при што средството се евидентира според неговата објективна вредност или доколку е таа пониска, сегашната вредност на минималните плаќања за наемот. Наемите каде што значаен дел од ризиците и користите кои произлегуваат од сопственоста се задржани од наемодавателот, се класифицираат како оперативни наеми. Плаќањата за наем при оперативен наем се искажуваат во билансот на успех на рамномерна основа за времетраењето на наемот во евиденцијата на наемателите. Наемодавателите ги презентираат средствата кои се предмет на оперативен наем во билансот на состојба како средства за издавање или вложувања во недвижности.

3.14. Користи на вработените

Користи на вработените се сите форми на надоместок кој го дава Друштвото во размена за извршената услуга од страна на вработените.

(1) Краткорочни користи за вработените

Краткорочни користи за вработените се користи кои доспеваат за плаќање во рамките на дванаесет месеци по крајот на периодот во кој вработените ја извршиле услугата. Тука спаѓаат платите и придонесите за социјално осигурување, краткорочно платени отсуства, учества во добивките и други немонетарни користи. Сите краткорочни користи за вработените се признаваат како расход и обврска во висина на недисконтираниот износ на користите.

(2) Користи по престанок на вработувањето

Друштвото врши уплата на придонесите за пензиско и инвалидско осигурување на вработените во согласност со домашната законска регулатива. Придонесите, засновани на платите на вработените, се уплатуваат во Националниот фонд. Друштвото нема никакви дополнителни обврски поврзани со плаќањето на овие придонеси.

Друштвото е обврзано да им исплати на вработените кои заминуваат во пензија минимална отпремнина која одговара на два месечни просечни плати исплатени во државата во моментот на пензионирање. Друштвото нема направено резервирање за ова право на вработените бидејќи се смета дека сумата е незначајна за финансиските извештаи.

3.15. Резервации и неизвесности

(1) Резервации

Резервации (резерви за обврски) се признаваат кога Друштвото има сегашна обврска (правна или изведена) како резултат на минат настан, кога е веројатно дека ќе настанат идни одливи на средства по тој основ и кога е можно да се процени износот на обврската. Кога се очекува надоместување на дел од ваква обврска во иднина, пример преку договори за осигурување, надоместувањето се признава како посебно средство но само кога е извесно дека ќе биде примено истото. Расходот за било која резервација се признава во билансот на успех намалено за износот на надоместувањето. Ако ефектот од временската димензија на парите е значаен, резервациите се дисконтираат на нивната сегашна вредност со примена на стапки пред оданочување кои ги одразуваат тековните пазарни проценки.

(2) Неизвесности

Неизвесна обврска е можна обврска која произлегува од минати настани, чие постоење ќе биде потврдено со случување или неслучување на еден или повеќе неизвесни идни настани, кои не се во целост под контрола на Друштвото. Неизвесни обврски не се признаваат во финансиските извештаи, туку само се обелоденуваат.

Неизвесни средства се можни средства кои произлегуваат од минати настани, чие постоење ќе биде потврдено со случување или неслучување на еден или повеќе неизвесни идни настани, кои не се во целост под контрола на Друштвото. Неизвесни средства се признаваат само кога е веројатен приливот на економски користи.

3.16. Финансиски ризици и управување со финансиски ризици

3.16.1. Пазарен ризик

а) Ризик од курсни разлики

Друштвото влегува во трансакции во странска валута, кои произлегуваат од продажби и набавки на странски пазари, при што истото е изложено на секојдневни промени на курсевите на странските валути. Друштвото нема посебна политика за управување со овој ризик со оглед дека во Република Македонија не постојат посебни финансиски инструменти за избегнување на овој вид ризик. Според ова Друштвото е изложено на можните флукутации на странските валути, кое е сепак ограничено поради фактот дека најголем број трансакции се во Евра, чиј валутен курс се смета за релативно стабилен. Можниот ефект е даден во табелата подолу.

б) Ценовен ризик

Ризикот од цената на капиталот е веројатноста дека цената на капиталот ќе флукутира и ќе влијае на фер вредноста на вложувањата во акции и останатите инструменти чија вредност произлегува од конкретните вложувања во акции или од индексот на цените на капиталот. Примарната изложеност на цената на капиталот произлегува од вложувањата во хартии од вредност и удели. Друштвото е изложено на ризик од промени на цените на вложувањата расположиви за продажба и истиот е надвор од контрола на Друштвото.

в) Каматен ризик

Друштвото се изложува на ризик од промени на каматни стапки во случај кога користи кредити и позајмици или кога има депонирани средства во банки договорени по варијабилни каматни стапки. Со оглед дека Друштвото има користено вакви кредити и позајмици, може да се каже дека постои изложеност спрема ваков вид на ризик, но тој зависи од движењата на финансиските пазари и Друштвото нема начин истиот да го намали.

3.16.2. Ликвидносен ризик

Управувањето со ликвидносен ризик е централизирано во Друштвото. Ликвидносниот ризик или ризик од неликвидност постои кога Друштвото нема да биде во состојба со своите парични средства редовно да ги плаќа обврските спрема своите доверители. Ваквиот ризик се надминува со константно обезбедување на потребна готовина за сервисирање на своите обврски, и Друштвото нема вакви проблеми во своето работење.

Друштвото не користи финансиски деривативи.

3.16.3. Кредитен ризик

Кредитниот ризик произлегува од пари и парични средства депозити во банки и финансиски институции, како и кредитна изложеност кон корпоративни клиенти од продажба, вклучувајќи ги побарувањата и обврзувањата.

Изложеноста на Друштвото на кредитен ризик е ограничена. Управувањето со кредитниот ризик се врши со превземање на соодветни мерки и активности од страна на друштвото. Во случај на неплаќање, Друштвото престанува со продажба на услуги на клиентите. Со цел да ја осигура наплатата на побарувањата, Друштвото спроведува дејства: компензации со клиентите, покренување на судски спорови, вонсудски спогодби и сл. Друштвото нема изградено посебна политика со цел да се управува или да се намали кредитниот ризик.

3.16.4. Даночен ризик

Согласно законските прописи во РМ, финансиските извештаи и сметководствените евиденции на Друштвото подлежат на контрола од страна на даночните власти по поднесувањето на даночните извештаи за годината. Заклучно со датумот на одобрување на овие финансиски извештаи, не е извршена контрола на данокот од добивка за 2019 година, како и на данокот на додадена вредност, персонален данок на доход и придонеси на лични примања. Според ова, дополнителни даноци во случај на идна контрола од страна на даночните власти во овој момент не може да се определат со разумна сигурност. Раководството на Друштвото нема сознанија за било какви дополнителни околности кои можат да создадат потенцијални материјални обврски во тој поглед.

3.16.5. Управување со капиталниот ризик

Целите на Друштвото во врска со управувањето со капиталот се зачувување на способноста на Друштвото да продолжи да работи врз основа на претпоставката за континуитет за да се зачува оптимална капитална структура која би го намалила трошокот на капитал и би обезбедила приноси на сопствениците.

3.17. Утврдување на објективна вредност

Друштвото има политика за обелоденување на информации за објективна вредност на оние компоненти од средствата и обврските за кои се расположливи пазарни цени и за оние кај кои објективната вредност може значително да се разликува од сметководствената вредност. Во Република Македонија не постои доволно ниво на пазарно искуство, стабилност и ликвидност за купопродажба на побарувања и други финансиски средства или обврски и одтука за истите во моментот не се расположливи пазарни цени. Како резултат на отсуство на активен пазар, објективната вредност не може да биде утврдена на веродостојна основа. Раководството на Друштвото ја проценува севкупната изложеност на ризик и во случаи кога проценува дека вредноста на средствата според која се евидентирани во сметководството не би можела да биде реализирана, се врши исправка на вредноста.

Раководството смета дека искажаните сметководствени износи се највалидни и најкорисни извештајни вредности при пазарни услови.

Друштвото располага со финансиски средства и обврски кои ги вклучуваат побарувањата од купувачи, вложувањата расположливи за продажба, обврските кон добавувачи и обврските по кредити, како и нефинансиски средства за кои голем број на сметководствени политики и обелоденувања бараат утврдување на нивната објективна вредност.

Објективната вредност на финансиските средства и обврски е приближна на нивната сметководствена вредност со оглед на фактот дека истите имаат релативно кратка доспеаност во рок од максимум до една година од датумот на билансот на состојба, со исклучок на вложувањата расположливи за продажба кои имаат карактер на долгорочни средства и за кои објективната вредност е утврдена врз основа на последната пазарна цена на истите на датумот на билансот на состојба.

3.18. Континуитет

Друштвото постојано врши анализа во однос на принципот на континуитет и не се очекуваат неусогласености и напуштање на работењето или дејноста во наредниот период. Во иднина се очекува продолжување на својата дејност согласно со принципот на континуитет.

3.19.1. Ризик од финансирање:

	во илјада денари	
	Тековна година	Претходна година
Обврски по кредити	167.043	339.470
Пари и парични еквиваленти	13	639
Нето обврски (пари)	167.030	338.831
Вкупен капитал	306.094	141.777
% на задолженост	54,57%	238,99%

3.19.2. Ризик од девизна валута

	Средства		Обврски	
	2019	2018	2019	2018
ЕУР			167.043	339.470
УСД			-	-
GBP			-	-
	0	0	167.043	339.470

Друштвото претежно е изложено на ЕУР. Изложеноста спрема ЕУР кај обврските ги вклучува обврските по кредити од странство и домашни банки кои имаат девизна клаузула и чија отплата во денари зависи од движењата на курсот на денарот во однос на Еврото.

Следната табела ја покажува сензитивната анализа на зголемување или намалување за 10% на македонскиот денар во однос на странските валути. Анализата е направена на девизните салда на средствата и обврските на датумот на билансот на состојба. Позитивните износи се зголемувања на добивката, а негативните се намалувања на добивката за соодветниот период.

	Зголемувања за 10%		Намалувања за 10%	
	2019	2018	2019	2018
ЕУР	(16.704)	(33.947)	16.704	33.947
УСД				
GBP				
Нето Ефект	(16.704)	(33.947)	16.704	33.947

3.19.3. Кредитен ризик

Структурата на побарувања од купувачи според нивната доспеаност на 31 декември 2019 е како што следува:

Во (000) денари	Бруто износ	Исправка на вредноста	Нето износ
Недоспеани побарувања			
Доспеани побарувања			
- до 1 година	8.773	-	8.773
- од 1 до 3 години			
- над 3 години			

НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРУП АД - ТЕТОВО

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ И БЕЛЕШКИ ЗА 2019 ГОДИНА

Структурата на побарувања од купувачи според нивната доспеаност на 31 декември 2018 е како што следува:

Во (000) денари	Бруто износ	Исправка на вредноста	Нето износ
Недоспеани побарувања			
Доспеани побарувања			
- до 1 година	1.688	-	1.688
- од 1 до 3 години			
- над 3 години			

3.19.4. Ризик од промена на каматите

	во илјада денари	
	Тековна година	Претходна година
Финансиски средства		
<i>Некаматносни</i>		
- Парични средства	13	639
- Побарувања од купувачи	8.773	1.688
- Останати побарувања	402	809
	9.187	3.136
Финансиски обврски		
<i>Некаматносни</i>		
- Обврски кон добавувачи	3.859	1.563
- Останати обврски	1.536	12.694
	5.394	14.257
<i>Каматносни со фиксна камата</i>		
- Кредити, Лизинг	166.956	327.827
	166.956	327.827
	172.350	342.084

Следната табела ја покажува сензитивната анализа на зголемување или намалување за 2% поени на каматните стапки на користените кредити и дадени депозити во банки. Анализата е направена на салдата на обврски за кредити и дадени депозити на датумот на билансот на состојба. Позитивните износи се зголемување на добивката, а негативните се намалување на добивката за соодветниот период.

	Зголемување за 2% поени		Намалување за 2% поени	
	Тековна година	Претходна година	Тековна година	Претходна година
Земени кредити	(3.339)	(6.557)	3.339	6.557
Дадени кредити	0	0	-	-
	(3.339)	(6.557)	3.339	6.557

НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРОУП АД - ТЕТОВО

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ И БЕЛЕШКИ ЗА 2019 ГОДИНА

3.19.5. Ризик од ликвидност

	До 1 месец	1-3 месеци	3-12 месеци	Над 12 месеци	Вкупно
Парични средства	13				13
Купувачи		8.773			8.773
Останати побарувања			402		402
Дадени позајмици					-
Вложувања					-
	13	8.773	402	-	9.187
Добавувачи			3.859		3.859
Кредити				166.956	166.956
Останати обврски	76			1.459	1.536
	76	-	3.859	168.415	172.350

ПРИХОДИ

	во 000 денари	
4.ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА НА НЕПОВРЗАНИ ДРУШТВА	Тековна година	Претходна година
Приходи од продажба на добра (стоки) во земјата	54.467	44.211
ВКУПНО	54.467	44.211

	во 000 денари	
5.ОСТАНАТИ ПРИХОДИ	Тековна година	Претходна година
Приходи од наплатени отпишани побарувања и приходи од отпис на обврските	2.068	-
ВКУПНО	2.068	-

	во 000 денари	
6.ФИНАНСИСКИ ПРИХОДИ	Тековна година	Претходна година
Останати финансиски приходи	269	5
ВКУПНО	269	5

РАСХОДИ

	во 000 денари	
7.ТРОШОЦИ ЗА СУРОВИНИ, МАТЕРИЈАЛИ, ЕНЕРГИЈА, РЕЗЕРВНИ ДЕЛОВИ И СИТЕН ИНВЕНТАР	Тековна година	Претходна година
Трошоци за материјали (за администрација, управа и продажба)	23	28
Трошоци за енергија (за производство)	126	145
Трошоци за енергија (за администрација, управа и продажба)	528	385
Трошоци за ситен инвентар, амбалажа и автогуми (за администрација, управа и продажба)	49	38
ВКУПНО	727	595

НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРУП АД - ТЕТОВО

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ И БЕЛЕШКИ ЗА 2019 ГОДИНА

во 000 денари		
8.ТРОШОЦИ ЗА УСЛУГИ	Тековна година	Претходна година
Поштенски услуги, телефонски услуги и интернет	103	84
Надворешни услуги за изработка на добра и извршување на услуги	23	44
Услуги за одржување и заштита	2.143	1.701
Комунални услуги	1.215	146
Трошоци за реклама, пропаганда, промоција и саеми	30	-
Останати услуги	326	38
ВКУПНО	3.839	2.012

во 000 денари		
9.ПЛАТА, НАДОМЕСТОЦИ НА ПЛАТА И ОСТАНАТИ ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ	Тековна година	Претходна година
Плата и надоместоци на плата - бруто (за производство)	845	10
Плата и надоместоци на плата - бруто (за администрација, управа и продажба)	2.744	2.406
Останати трошоци за вработените	105	159
ВКУПНО	3.694	2.575

во 000 денари		
10.ТРОШОЦИ ЗА АМОРТИЗАЦИЈА И РЕЗЕРВИРАЊА	Тековна година	Претходна година
Трошоци за амортизација (за администрација, управа и продажба)	12.497	12.441
ВКУПНО	12.497	12.441

во 000 денари		
11.ОСТАНАТИ ТРОШОЦИ ОД РАБОТЕЊЕТО	Тековна година	Претходна година
Трошоци за репрезентација	51	23
Трошоци за осигурување	188	173
Банкарски услуги и трошоци за платен промет	993	573
Даноци кои не зависат од резултатот, членарини и други давачки	175	477
Останати трошоци на работењето	3.062	2.728
ВКУПНО	4.468	3.974

во 000 денари		
12.ОСТАНАТИ РАСХОДИ	Тековна година	Претходна година
Расходи за дополнително одобрени попусти, рабат, рекламации и дадени примероци	48	-
ВКУПНО	48	-

во 000 денари		
13.ФИНАНСИСКИ РАСХОДИ	Тековна година	Претходна година
Расходи врз основа на камати од работењето со неповрзани друштва	8.396	12.107
ВКУПНО	8.396	12.107

ДОЛГОРОЧНИ СРЕДСТВА

14. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (во 000 денари)

ОПИС	Софтвер	Останати средства	Вкупно
Набавна вредност			
Салдо на 1 Јануари 2019 (тековна година)	72	504.239	504.311
Зголемување		11.262	11.262
Намалување		7.145	7.145
Салдо на 31 Декември 2019 (тековна година)	72	508.357	508.429
Исправка на вредноста			
Салдо на 1 Јануари 2019 (тековна година)	47	24.228	24.274
Амортизација	18	12.153	12.171
Намалување			
Салдо на 31 Декември 2019 (тековна година)	65	36.380	36.445
Нето сметководствена вредност на 31 Декември 2019 (тековна година)	7	471.977	471.984
Нето сметководствена вредност на 1 Јануари 2019 (тековна година)	25	480.012	480.037
Набавна вредност			
Салдо на 1 Јануари 2018 (претходна година)	72	484.553	484.625
Зголемување		19.687	19.687
Намалување			
Салдо на 31 Декември 2018 (претходна година)	72	504.239	504.311
Исправка на вредноста			
Салдо на 1 Јануари 2018 (претходна година)	29	12.114	12.143
Амортизација	18	12.114	12.132
Намалување			
Салдо на 31 Декември 2018 (претходна година)	47	24.228	24.274
Нето сметководствена вредност на 31 Декември 2018 (претходна година)	25	480.012	480.037
Нето сметководствена вредност на 1 Јануари 2018 (претходна година)	43	472.439	472.482

14,1, Инвестициите во останати нематеријални средства се однесуваат на градежни објекти кои се направени со цел исполнување на условите од Договорот за Јавно Приватно Партнерство кое Друштвото го има потпишано со Влада на Република Македонија како основач на Технолошко индустриска развојна зона Тетово. Овие вложувања вклучуваат инвестиции во Индустриски објект-хала, административен објект и инвестиции во инфраструктурата на ТИРЗ Тетово. Признавањето на нематеријално средство е извршено согласно со КТМФИ 12 точка 17 според која - Операторот треба да признае нематеријално средство до степенот до кој тој прима право (лиценца) за да изврши наплата од корисниците на јавната услуга. Правото да им наплати на корисниците на јавната услуга не е безусловно право да се примат пари бидејќи износите се неизвесни во однос на степенот до кој јавноста ќе ги користи услугите.

14,2, Дополнително на име на друштвото е издадено одобрение за градење од 05.10.2016 за изградба на објект со намена: Царински Објект (Административен објект за царина и шпедиција) од прва категорија во Блок 8, ИЛ број 1196, КП бр. 133/1 во ТИРЗ Тетово КО Саракино. Помеѓу НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРОУП АД ТЕТОВО и ДАУТИ ТРАНСПОРТШПЕД АД с. Крушопек Скопје е склучен договор за воведување на подизведувач за изградба на Царински Објект и други помошни објекти во согласност со мастер планот како и давање на услуги поврзани со царинското работење како што се транспортерски и шпедитерски услуги.

НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРОУП АД - ТЕТОВО

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ И БЕЛЕШКИ ЗА 2019 ГОДИНА

15. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (во 000 денари)

Опис	Опрема	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност			
Салдо на 1 Јануари 2019 (тековна година)	1.450	0	1.450
Зголемување	38		38
Намалување			
Салдо на 31 Декември 2019 (тековна година)	1.488	0	1.488
Исправка на вредноста			
Салдо на 1 Јануари 2019 (тековна година)	861	-	861
Амортизација	326		326
Намалување			
Салдо на 31 Декември 2019 (тековна година)	1.188	-	1.188
Нето сметководствена вредност на 31 Декември 2019 (тековна година)	301	0	301
Нето сметководствена вредност на 1 Јануари 2019 (тековна година)	589	0	589
Набавна вредност			
Салдо на 1 Јануари 2018 (претходна година)	1.392	246	1.638
Зголемување	58		58
Намалување		246	246
Салдо на 31 Декември 2018 (претходна година)	1.450	0	1.450
Исправка на вредноста			
Салдо на 1 Јануари 2018 (претходна година)	552	-	552
Амортизација	309		309
Намалување			
Салдо на 31 Декември 2018 (претходна година)	861	-	861
Нето сметководствена вредност на 31 Декември 2018 (претходна година)	589	0	589
Нето сметководствена вредност на 1 Јануари 2018 (претходна година)	840	246	1.086

ТЕКОВНИ СРЕДСТВА**ЗАЛИХИ****ЗАЛИХИ НА СУРОВИНИ, МАТЕРИЈАЛИ, РЕЗЕРВНИ ДЕЛОВИ И СИТЕН ИНВЕНТАР**

		во 000 денари	
ЗАЛИХА НА СИТЕН ИНВЕНТАР, АМБАЛАЖА И АВТОГУМИ	Тековна година	Претходна година	
Ситен инвентар во употреба	245	188	
Вредносно усогласување на залихите на ситниот инвентар, амбалажата и автогумите	- 138	-	89
ВКУПНО	107	99	
ВКУПНО ЗАЛИХИ НА СУРОВИНИ, МАТЕРИЈАЛИ, РЕЗЕРВНИ ДЕЛОВИ И СИТЕН ИНВЕНТАР	107	99	
16.СЕ ВКУПНО ЗАЛИХИ	107	99	

АВАНСИ ДЕПОЗИТИ И КАУЦИИ

		во 000 денари	
17.АВАНСИ, ДЕПОЗИТИ И КАУЦИИ ЗА СУРОВИНИ И МАТЕРИЈАЛИ, РЕЗЕРВНИ ДЕЛОВИ, СИТЕН ИНВЕНТАР, АМБАЛАЖА И АВТОГУМИ	Тековна година	Претходна година	
Побарувања за дадени аванси, депозити и кауции во земјата	369	369	
ВКУПНО	369	369	

ПАРИЧНИ СРЕДСТВА , ЕКВИВАЛЕНТИ И ПОБАРУВАЊА

		во 000 денари	
18.ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	Тековна година	Претходна година	
Парични средства на трансакциски сметки во денари	13	639	
ВКУПНО	13	639	

		во 000 денари	
19.ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ	Тековна година	Претходна година	
Побарувања од купувачи во земјата	8.403	1.318	
ВКУПНО	8.403	1.318	

НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРОУП АД - ТЕТОВО

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ И БЕЛЕШКИ ЗА 2019 ГОДИНА

во 000 денари		
20.ПОБАРУВАЊА ОД ДРЖАВНИ ОРГАНИ И ИНСТИТУЦИИ	Тековна година	Претходна година
Данок на додадена вредност	402	213
Побарувања за повеќе платен данок на добивка, данок на вкупен приход и данок на приход платен на странско правно лице (задржан данок)	-	578
ВКУПНО	402	791

во 000 денари		
21.ПОБАРУВАЊА ОД ВРАБОТЕНИТЕ	Тековна година	Претходна година
Останати побарувања од вработените	-	18
ВКУПНО	-	18

ДОЛГОРОЧНИ РЕЗЕРВИРАЊА И ОБВРСКИ

во 000 денари		
22.ДОЛГОРОЧНИ ОБВРСКИ	Тековна година	Претходна година
Долгорочни обврски врз основа на заеми и кредити во земјата и странство	166.956	327.827
Останати долгорочни обврски и останати финансиски долгорочни обврски	73	11.628
ВКУПНО	167.028	339.455

Опис	Одобрен износ	Годишна каматна стапка	Почеток на отплата	Датум на доспевање	Салдо на 31.12.2018 (во 000 ден.)	Салдо на 31.12.2019 (во 000 ден.)	Краткорочен дел на обврската (кој треба да се исплати во рок од една година) во 000 ден.	Долгорочен дел на обврската
Долгорочен кредит од ОХРИДСКА БАНКА АД Скопје. Намена на кредитот: изградба на индустриски објект	4.300.000 ЕУР	Еурибор +3,8%	01.07.2016	01.04.2026	187.176	158.346	1.902	156.445

Долгорочните обврски врз основа на заеми и кредити, освен кредитот од Охридска Банка, вклучуваат и обврски по основ на позајмици добиени од Нормак Инвестмент Гроуп АС Норвешка со состојба 8,609 илјади денари на 31.12.2019 (2018: 140,651 илјади денари) и по основ на камати за тие позајмици со состојба 73 илјади денари на 31,12,2019 (2018: 11,628 илјади денари).

Друштвото на Собранието на акционери на 02.07.2019 година донело Одлука за дополнителни доплати на средства во износ од 152.252.843,27 денари што е еквивалент на 2.474.516,76 евра. По усогласување на износот на дополнителни доплати со единствениот акционер Нормак Инвестмент Гроуп АС Норвешка е прецизирано дека износот на дополнителни доплати изнесува 142.993.220,00 денари или 2.325.094,00 евра кои се евидентирани како дополнителни доплати на акционерите.

НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРУП АД - ТЕТОВО

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ И БЕЛЕШКИ ЗА 2019 ГОДИНА

КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ

во 000 денари		
23.КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ СПРЕМА ДОБАВУВАЧИ	Тековна година	Претходна година
Обврски спрема добавувачи во земјата	3.859	1.563
ВКУПНО	3.859	1.563

во 000 денари		
24.КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ ЗА ДАНОЦИ, ПРИДОНЕСИ И ДРУГИ ДАВАЧКИ	Тековна година	Претходна година
Обврски за данок на добивка, данок на вкупен приход и данок на приход платен на странско правно лице (задржан данок)	1.269	1.051
ВКУПНО	1.269	1.051

во 000 денари		
25.ОБВРСКИ СПРЕМА ВРАБОТЕНИТЕ	Тековна година	Претходна година
Обврски за надоместоци на трошоците на вработените	179	-
ВКУПНО	179	-

во 000 денари		
26.КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ ОБВРСКИ	Тековна година	Претходна година
Краткорочни кредити и заеми во земјата	15	15
ВКУПНО	15	15

во 000 денари		
27.ОДЛОЖЕНИ ПЛАЌАЊА НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ НА ИДНИ ПЕРИОДИ (ПВР)	Тековна година	Претходна година
Пресметани приходи за идни периоди	3.136	-
ВКУПНО	3.136	-

28. ПОВРЗАНИ СТРАНИ

во 000 денари						
Назив	Вид на поврзаност	Вид на деловниот однос	Салдо на 01.01.2019	Должи	Побарува	Салдо на 31.12.2019
НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРУП АС, Норвешка	основач	кредитор	140.651	140.651	8.609	8.609
НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРУП АС, Норвешка	основач	кредитор-обврски по камати	11.628	11.628	73	73
Аки Етеми	Претседател на Одбор на директори	кредитор	15	-	-	15

29. Неизвесни обврски**ХИПОТЕКИ**

Како инструмент за обезбедување на побарувањата на Охридска Банка АД Скопје по основ на Договор за долгорочен кредит во износ од 4.300.000.00 ЕУР служи:

* Заложно право -хипотека на недвижен имот- (производна хала и административни простории) на КП бр. 133/1,бр.на зграда 2,3,4, со вкупна површина од 11259 м2 и подземни резервоари на КП бр.133/1, бр.на зграда 5, евидентирано во ИЛ бр.1442 за КО Саракино, сопственост на Друштвото.

* регистриран невладетелски залог- рачна залога на 44494 обични акции со номинален износ на една акција од 50,00 ЕУР сопственост на НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРОУП АД Норвешка.

Како инструмент за обезбедување на целосна наплата на побарувањата на Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје по основ на Договор за издавање на чинидбена гаранција во корист на Дирекција за технолошко индустриски развојни зони служи:

*Недвижен имот- деловен простор во сопственост на Нормак Инвестмент Гроуп АД Тетово, по ИЛ бр. 1420, за КО Саракино и тоа:

КП	Дел	Бр.на зграда	Влез	Кат	Бр.	Површина м2
133	1	1	1	К1	1	270
133	1	1	1	К1	1	71
133	1	1	1	ПР	1	287
133	1	1	1	ПР	1	70

*Една меница од МКД 500,00 трасирана и акцептирана од Друштвото

ГАРАНЦИИ

Како инструмент за обезбедување на побарувањата на Охридска Банка АД Скопје по основ на Договор за долгорочен кредит во износ од 4.300.000.00 ЕУР служи:

* Корпоративна гаранција добиена од Lear North European Operations GmbH од 10.11.2015 пренесена на Охридска Банка АД Скопје.

* Регистриран залог на побарувања во вкупен износ од 5.716.284,00 ЕУР по основ на склучен договор за закуп и сите негови анекси, склучени помеѓу Друштвото и Леар Цорпоратион Македонија Дооел Гостивар

* Една меница со Изјава за уредување на права и обврски на потписниците на меницата, издадена и акцептирана од НОРМАК ИНВЕСТМЕНТ ГРОУП АД Тетово, авалирана од Аки Етеми

* Три бланко потпишани налози за пренос ПП30.

Во врска со реализација на договорот за ЈПП обезбедена е соодветна банкарска гаранција од Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје во износ од 350.000,00 ЕУР во корист на Дирекција за технолошко индустриски развојни зони, што е еден од условите во Договорот за ЈПП врз основа на кој Друштвото на 07.11.2013 година има добиено Сертификат за ефективен датум. Гаранцијата е со важност до 20.08.2020 година.

30. СУДСКИ СПОРОВИ

Друштвото се јавува како тужена страна во судски спор.

По донесена пресуда на Врховен Суд на Република Северна Македонија на ден 29.05.2019 година, утврден е главен долг во износ од 5.978.360,00 денари кој е евидентиран во сметководствената евиденција на Друштвото. Според пресудата, во делот за каматата за задоцнето плаќање и во делот на одлуката за трошоците, предметот се враќа на првостепениот суд на повторно судење.

На датумот на овие финансиски извештаи, не се евидентирани било какви резервирања од потенцијални загуби по основ на судски спорови. Раководството на Друштвото редовно ги анализира можните ризици од загуби по основ на тековни спорови. Иако исходот на судските постапки не може да се утврди со сигурност, раководството смета дека од судските постапки нема да произлезат материјално значајни обврски.